

פרשת תצוה

נושא השבוע: הכוהנים

נושא השבוע

רוב פרשת תצווה עוסק ב**כוהנים**, לבושם ותפקידם. לכהונה הוקדשו אהרון ובניו, והיא עברה מאז **בירושה** מאב לבן. הכוהנים הופקדו על כל העבודה בבית המקדש שחייבה **קדושה** מיוחדת כגון הקרבת קורבנות, הקטרת הקטורת ועריכת לחם הפנים. וכן חלו עליהם מספר איסורים - איסור להיטמא למת (לשהות בקרבת מת), איסור לשאת אשה גרושה, וכן נאסר על כהן בעל מום לשרת **במקדש**.

תפקידם של הכוהנים היה בעיקר **פולחני** אולם בתקופת השופטים ובימי בית ראשון היו להם גם תפקידים אחרים - הם הביאו את דבר ה' לעם, ואליהם פנו כשרצו לשאול בה', וכן **פסקו** הכוהנים בשאלות של טומאה וטוהרה.

מעמדם של הכוהנים השתנה מאוד במהלך ההיסטוריה. בימי בית שני נעשו הכוהנים הגדולים **מנהיגיו המדיניים** של העם, אך לאחר חורבן הבית איבדו את תפקידם המרכזי, ומאז ועד לימינו תפקידם **סמלי** בלבד - הם הראשונים לעליה לתורה, ונוהגים לברך בתפילה את העם ב"ברכת כוהנים".

מה בפרשה

בפרשה זו המשך ההנחיות לגבי המשכן:

- **העלאת נר התמיד** - אהרון ובניו ידליקו מערב עד בקר נר שמן זית באוהל מועד מחוץ לפרוכת.

- **בגדי הכוהנים, אהרון ובניו** - לאהרון, הכהן הגדול, אפוד ועליו אבני שוהם, חושן ובו שתים עשר אבנים טובות על שמות בני ישראל, אורים ותומים, מעיל האפוד, כתונת תשבץ, מצנפת ועליה ציץ זהב. לבני אהרון כתנות אבנטים ומגבעות.

- **טקס המילואים** - הקדשת אהרון ובניו לתפקיד.

- **עשיית מזבח הקטורת** - המזבח יונח לפני הפרוכת אשר על ארון העדות שם ייועד ה' לכוהנים.

פרשות

הכוהנים נצטוו על לבישת **בגדי כהונה** מיוחדים בשעת השירות בקודש, ואותם היו מחליפים בבגדים פשוטים יותר כשיצאו מן החצר הפנימית אל החצר החיצונה. במלבושים אלו היתה קדושה ולכן הם נקראו **בגדי קודש**. הבגדים המיוחדים של הכוהנים לא נועדו רק להתהדרות. היה להם גם שימוש פולחני: עליהם נשא הכהן הגדול את **החושן** ואת האורים והתומים, **הפעמונים** בשולי המעיל צלצלו בעת שנכנס הכהן הגדול לבדו אל קודש הקודשים ביום כיפור, כך ידע העם שלא מת. וציץ הזהב נישא על מצחו "לזיכרון לפני ה' תמיד".

השאלה שבה עוסקים הפרשנים, היא את מי באו לפאר ולכבד הבגדים? לפי **אבן עזרא** והרמב"ן - הם פיארו את **הכהן** - בעיני העם, ולפי **הספורנו** הם פיארו את **אלוהים** אשר הכהן הוא שליחו. פירושו של **הספורנו** מתבסס אולי על הביטוי "כבוד" המיוחס בדרך כלל לאלוהים.

נקודה לדיון:

- ניתן לדון עם התלמידים בשאלה מה משמעותם של מדים מיוחדים - האם הם מעניקים ערך נוסף לתפקיד? האם הם מעידים על מקצועיות, יחוד או כבוד?

מ ד ר ש

מדרש זה מבוסס על הפסוק "אֶהְבֶּתְּ צֶדֶק וְתִשְׁנֵא רָשָׁע עַל כֵּן מִשְׁחַךְ אֱלֹהִים אֱלֹהֶיךָ שָׁמֹן שְׁשׁוֹן מִחֶבְרֵיךָ" (תהילים מ"ה ח'). במקור הכוונה היא **למלך** אך המדרש הסב אותו על **אהרן** שגם הוא ככהן נמשח בשמן המשחה כשנבחר לכהונה.

על פי מה נבחר אדם לתפקיד מסוים?

הקריטריון העיקרי הוא כמובן **התאמה** לדרישות התפקיד: אדם נבחר למנהל כי הוא יודע לנהל, ילד נבחר לוועד כיתה כי הוא יודע לארגן דברים וכדומה.

הכוהנים הם **נציגי העם** בבית האלוהים. הם צריכים לדעת לנהוג כראוי ולייצג את העם כראוי, אך ניתן אולי להאמר כי מצד שני הם צריכים לדעת לייצג את האל בפני העם.

אהרן הוא "**מליץ יושר**" של העם, במסגרת תפקידו של הכהן הגדול בא תפקיד זה לידי ביטוי באופן הבולט ביותר **ביום הכיפורים**, אז נכנס הכהן הגדול אל "קודש הקודשים" כדי לבקש את כפרת העם, ולמעשה הוא **מייצג** את העם בפני האל. כדי להיות סניגורם של ישראל הוא חייב לראות אותם תמיד כ"**זכאים**" - אחרת כיצד יוכל לבקש מה' שיסלח להם?

ניתן לציין בהזדמנות זו כי למעט אהרן שאלוהים בחר אותו, לא היתה בשום תקופה פרוצדורה מקובלת למינוי **כהן גדול**. מלכתחילה הכוונה הגדולה הייתה עוברת בירושה, אך לרוב היו ממנים כהן גדול בתהליך פוליטי כל-שהוא, למשל בזמן שלטון זר בארץ - נציגי השלטון או המלך מינו אותו, בכל מקרה - הוא חייב היה **להימשח** על ידי הכוהנים.

נקודה לדיון:

- אילו תכונות נדרשות לדעתכם מאדם כדי לראות בכל אדם את הטוב ואת ה"זכאים" שבו? האם לדעתכם זוהי תכונה נרכשת?

ה ש י ר

נושא הפרשה הוא הכוהנים - שעיקר עבודתם בבית המקדש, השיר הנבחר הוא "על

כפיו יביא" והוא מתאר את חלומם הנאיבי של שלושה בעלי מלאכה פשוטים המצפים

לביאת אליהו הנביא, כל אחד מהשלושה מתכנן לסייע לאליהו הנביא **בתחומו** והבית

האחרון בשיר חותם בחלומו של הבנאי להניח את **אבן הפינה** למקדש.

ניתן להזמין את התלמידים לספר האם גם להם יש חלום להיות **שותפים** באיזה מפעל

גדול ומיוחד לתרום בו בתחום שהם חזקים בו.